Algemene Rekenkamer

Resultaten verantwoordings-onderzoek 2014 Ministerie van Algemene Zaken (III)

20 mei 2015

Dit document bevat alle resultaten van ons Verantwoordingsonderzoek 2014 bij het Ministerie van Algemene Zaken (III) zoals gepubliceerd op www.rekenkamer.nl/verantwoordingsonderzoek. De tekst op de website en in dit document is vastgesteld op 7 mei 2015. Dit document is op 20 mei 2015 aangeboden aan de Tweede Kamer.

Algemene Rekenkamer, Lange Voorhout 8, Postbus 20015, 2500 EA Den Haag

Over dit onderzoek

Verantwoordingsdag

Op Verantwoordingsdag (de derde woensdag in mei) verantwoorden ministers zich met hun jaarverslagen aan de Staten-Generaal. De jaarverslagen moeten zekerheid geven dat het geld is besteed aan het doel waarvoor het beschikbaar is gesteld en dat bij de besteding de wet- en regelgeving is nageleefd. De Algemene Rekenkamer doet onderzoek naar de verantwoording van de ministers en presenteert de resultaten daarvan ook op Verantwoordingsdag.

Verantwoordingsonderzoek

Bij het jaarlijks verantwoordingsonderzoek kijken we zowel naar de kwaliteit van de jaarverslagen als naar de kwaliteit van de bedrijfsvoering en de totstandkoming van de beleidsinformatie. Het verantwoordings-onderzoek is een wettelijke taak van de Algemene Rekenkamer. Op basis van de jaarverslagen en ons onderzoek kan het parlement na Verantwoordingsdag met het kabinet in gesprek over wat er terecht is gekomen van de plannen die ruim anderhalf jaar ervoor – op Prinsjesdag - aan het parlement zijn gepresenteerd. Als alles goed is kunnen de Staten-Generaal vervolgens decharge verlenen aan de ministers: de ministers worden dan ontheven van hun verantwoordelijkheid voor het beleid en de daaraan verbonden financiële consequenties waarover ze zich in de jaarverslagen hebben verantwoord.
Meer informatie over het verantwoordingsonderzoek en uitleg bij veel voorkomende begrippen is te vinden op www.rekenkamer.nl/verantwoordingsonderzoek. Daar vindt u ook alle resultaten van het verantwoordingsonderzoek, over dit begrotingshoofdstuk en over de andere begrotingshoofdstukken.

Ministerie van Algemene Zaken 2014

Dit zijn de resultaten van het verantwoordingsonderzoek over het jaar 2014 bij het ministerie van Algemene Zaken. We presenteren:

- de hoofdpunten uit ons onderzoek
- onze bevindingen en oordelen over:
  - de beleidsresultaten,
  - de bedrijfsvoering
  - de financiële informatie.

Als achtergrondinformatie nemen we ook de belangrijkste ontwikkelingen bij het ministerie en enkele kengetallen op.

Inhoud

1 Hoofdpunten verantwoordingsonderzoek 2014 bij het Ministerie van Algemene Zaken 1

2 Kengetallen en ontwikkelingen AZ 3
2.1 Kengetallen 3
2.2 Ontwikkelingen 4

3 Beleidsresultaten Ministerie van Algemene Zaken 5
3.1 Oordeel totstandkoming beleidsinformatie 5

4 Bedrijfsvoering Ministerie van Algemene Zaken 6
4.1 Oordeel bedrijfsvoering 6
4.1.1 Aandachtspunten: Nog een paar verbeterpunten bij het inkoopbeheer 6
4.1.2 Aandachtspunt: Voortgang informatiebeveiliging vraagt aandacht 7
4.2 Oordeel informatie over de bedrijfsvoering 8
4.3 Historisch verloop onvolkomenheden AZ 8
4.4 Onvolkomenheden in relatie tot beheerdomeinen AZ 9

5 Financiële informatie Ministerie van Algemene Zaken 11
5.1 Oordeel rechtmatigheid financiële informatie 11
5.2 Oordeel weergave financiële informatie 11
5.3 Rechtmatigheid en deugdelijke weergave op artikelniveau 12
5.4 Financiële informatie per artikel AZ in relatie tot onvolkomenheden 12
5.5 Overzicht fouten en onzekerheden AZ 13

1 Hoofdpunten verantwoordingsonderzoek 2014 bij het Ministerie van Algemene Zaken

Leeswijzer

Dit zijn de resultaten van het verantwoordingsonderzoek over het jaar 2014 bij het ministerie van Algemene Zaken. We presenteren:

- de hoofdpunten uit ons onderzoek
- onze bevindingen en oordelen over:
    - de beleidsresultaten
    - de bedrijfsvoering
    - de financiële informatie.

Meer informatie over ons verantwoordingsonderzoek en uitleg bij veel voorkomende begrippen is te vinden op www.rekenkamer.nl/verantwoordingsonderzoek bij 'Over dit onderzoek'.

Controle binnen Ministerie van Algemene Zaken verder geactualiseerd

Het Ministerie van Algemene Zaken heeft de kaders voor het toezicht en de interne controle op de bedrijfsvoering van het ministerie in plannen vastgelegd. In het Audit Committee zijn deze plannen goedgekeurd. Er is aandacht voor het personeelsbeheer, de materiële uitgaven, zoals inkopen, de ICT en informatiebeveiliging en alle zaken rond de financiële administratie. In 2014 lag de nadruk op het vormgeven van de plannen, in 2015 is een intensivering van de controleactiviteiten voorzien. Er zijn geen onvolkomenheden. Wel vragen we nog aandacht voor het inkoopbeheer en de informatiebeveiliging.

Belangrijkste oordelen over 2014

- Oordeel beleidsinformatie: de onderzochte beleidsinformatie is deugdelijk tot stand gekomen en voldoet aan de verslaggevingsvoorschriften.
- Oordeel bedrijfsvoering: geen onvolkomenheden.
- Oordeel rechtmatigheid financiële informatie: geen fouten in de financiële informatie die de tolerantiegrenzen overschrijden.

Reactie van de minister

De minister van Algemene Zaken heeft met belangstelling kennis genomen van het conceptrapport bij het jaarverslag 2014 van het Ministerie van Algemene Zaken, het Kabinet van de Koning en de Commissie van Toezicht betreffende de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten.
Hij schrijft: 'Tot mijn genoegen constateert u geen onvolkomenheden. U stelt vast dat de beleids-, bedrijfsvoerings- en financiële informatie deugdelijk tot stand is gekomen en voldoet aan de verslaggevingsvoorschriften.' De minister schrijft dat verbeterslagen op het gebied van inkoopbeheer, het departementale toezicht en informatiebeveiliging reeds zijn ingezet en in 2015 doorgaan.
Lees de volledige reactie op verantwoordingsonderzoek.rekenkamer.nl

2 Kengetallen en ontwikkelingen AZ

2.1 Kengetallen

Onder het begrotingshoofdstuk III vallen 3 begrotingen met een eigen beheerverantwoordelijkheid. Het gaat om:

- het Ministerie van Algemene Zaken;
- het Kabinet van de Koning;
- de Commissie van Toezicht betreffende de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten.

Het Ministerie van Algemene Zaken verzorgt ook de bedrijfsvoering van de begroting van de Koning (I). Daarnaast biedt het ministerie ondersteuning in de bedrijfsvoering van het Kabinet van de Koning en van de Commissie van Toezicht betreffende de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten, beide relatief kleinschalige organisaties.

In onderstaand overzicht schetsen we het departement in cijfers. Wat waren de verplichtingen, uitgaven en ontvangsten en het aantal fte's in 2014, in vergelijking met 2013 en 2012.

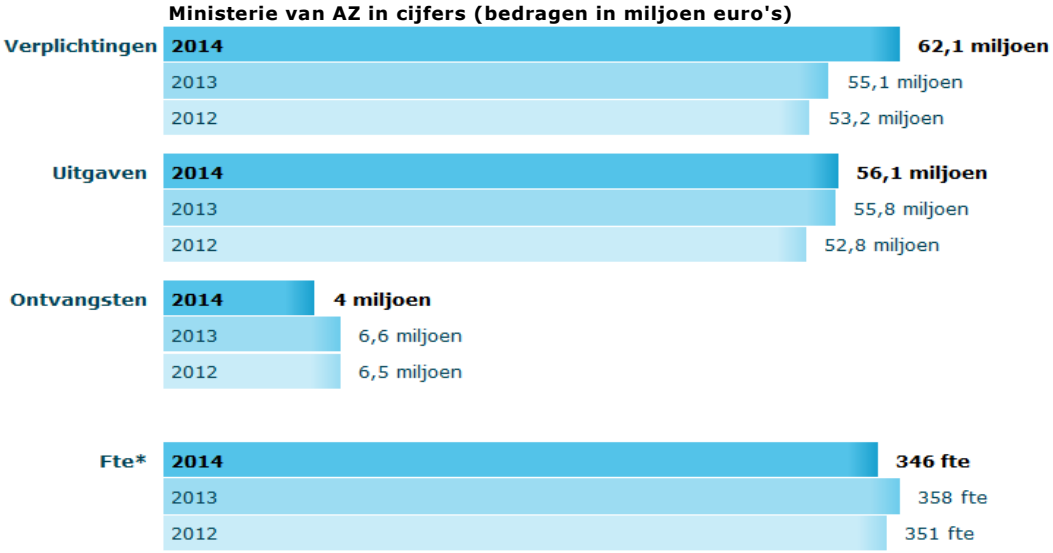

Kengetallen Kabinet van de Koning (bedragen in miljoen euro's)

	2012	2013	2014
Verplichtingen	2,4	2,6	2,3
Uitgaven	2,4	2,6	2,3
Ontvangsten	2,4	2,6	2,3

Kengetallen Commissie van Toezicht betreffende de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten (bedragen in miljoen euro's)

	2012	2013	2014
Verplichtingen	0,9	0,9	1,0
Uitgaven	0,9	0,9	1,0
Ontvangsten	0	0,04	0,03

2.2 Ontwikkelingen

Het eerste en enige artikel van de begroting van het Ministerie van Algemene Zaken is 'eenheid van het algemeen regeringsbeleid'. Veel aandacht is gegeven aan de decentralisatie van het sociaal beleid, aan de hervormingen op de arbeidsmarkt, de pensioenen en het onderwijs. Veiligheid was een belangrijk ander thema. De ramp met de vlucht MH17 beroerde iedereen.

3 Beleidsresultaten Ministerie van Algemene Zaken

Leeswijzer
Hier vindt u de resultaten van ons onderzoek naar de beleidsresultaten. We geven een oordeel over: de totstandkoming van de beleidsinformatie in het jaarverslag.

Meer informatie over ons verantwoordingsonderzoek en uitleg bij veel voorkomende begrippen is te vinden op www.rekenkamer.nl/verantwoordingsonderzoek bij 'Over dit onderzoek'.

3.1 Oordeel totstandkoming beleidsinformatie

De onderzochte onderdelen van de beleidsinformatie in het Jaarverslag 2014 van het Ministerie van Algemene Zaken zijn deugdelijk tot stand gekomen en voldoen aan de verslaggevingsvoorschriften.

4 Bedrijfsvoering Ministerie van Algemene Zaken

Leeswijzer
Hier vindt u de resultaten van ons onderzoek naar de bedrijfsvoering. We geven een oordeel over:

- de bedrijfsvoering;
- de informatie over de bedrijfsvoering in het jaarverslag.

Meer informatie over ons verantwoordingsonderzoek en uitleg bij veel voorkomende begrippen is te vinden op www.rekenkamer.nl/verantwoordingsonderzoek bij 'Over dit onderzoek'.

4.1 Oordeel bedrijfsvoering

De onderzochte onderdelen van de bedrijfsvoering van het Ministerie van Algemene Zaken voldoen in 2014 aan de gestelde eisen.

4.1.1 Aandachtspunten: Nog een paar verbeterpunten bij het inkoopbeheer

Het Ministerie van Algemene Zaken besteedde de afgelopen jaren veel aandacht aan het verbeteren van het inkoopbeheer. Wij zijn positief over deze ontwikkelingen, maar zien nog wel dat verbeteringen in het inkoopproces nodig zijn om fouten te voorkomen.
In 2014 heeft het ministerie de volledigheid van het contractenregister verbeterd en zijn het Toezichtplan en Interne Controleplan in de tweede helft van 2014 vastgesteld. De uitvoering van deze plannen is in 2014 nog beperkt geweest.
Het ministerie heeft nog geen (spend)analyse die het mogelijk maakt om achteraf het niet-naleven van de EU-aanbestedingsregels en interne inkoopprocedures te signaleren. Een dergelijke analyse maakt het mogelijk om gepaste maatregelen te treffen om herhaling te voorkomen. Verder is de aantoonbaarheid dat leveranciers de goederen of diensten hebben geleverd een aandachtspunt.

Aanbevelingen van de Algemene Rekenkamer 7

Wij vragen de minister de verbeteringen aan te brengen door:

- het documenteren van bewijsstukken voor de zogenaamde prestatieverklaring;
- het uitvoeren van een (spend)analyse om achteraf het niet-naleven van de EU-aanbestedingsregels en interne inkoopprocedures te signaleren, zodat maatregelen om herhaling te voorkomen, getroffen kunnen worden;
- (nadere) invulling te geven aan het Toezichtplan en Interne Controleplan.

Reactie van de minister

De minister van Algemene Zaken schrijft in zijn reactie op onze aanbevelingen dat in 2014 een evaluatie heeft plaatsgevonden. De aanbevelingen die dat opleverden, zoals het actualiseren van processen en beschrijvingen en het verbeteren van dossiervorming worden in 2015 doorgevoerd.

Door een wijziging in het contractmanagement wordt de informatievoorziening verbeterd en is het mogelijk achteraf analyses uit te voeren, zo schrijft de minister.

Tot slot meldt hij dat het Toezichtsplan vanaf maart 2015 uitgevoerd kan worden. De uitvoering van het toezicht vindt plaats in de reguliere planning- en controlcyclus en door verbijzonderde interne controles.

Lees de volledige reactie op verantwoordingsonderzoek.rekenkamer.nl

4.1.2 Aandachtspunt: Voortgang informatiebeveiliging vraagt aandacht

Het Ministerie van Algemene Zaken (AZ) heeft een goed beeld van wat er op het gebied van informatiebeveiliging in 2015 en verder dient te gebeuren om te voldoen aan de Baseline Informatiebeveiliging Rijksdienst (BIR). Het ministerie heeft conform de gemaakte afspraken in de Interdepartementale Commissie Bedrijfsvoering Rijksdienst (ICCIO) een *in control verklaring* met een aantal uitzonderingen afgegeven. Het ministerie heeft een overzicht van alle informatiesystemen en weet welke systemen daarvan kritisch zijn. Het ministerie heeft vastgelegd welke verbeteringen nodig zijn in de informatiebeveiliging van de basis ICT-infrastructuur en van de onderzochte kritieke systemen. Daarnaast heeft het ministerie zicht op het (overigens beperkte) aantal kritische systemen waarvoor nog een nadere risicoanalyse moet worden opgesteld. In het informatiebeveiligingsjaarplan 2015 is opgenomen dat dit in 2015 zal worden uitgevoerd.

De kanttekening die we hierbij plaatsen is dat er al in 2013 een risicoanalyse is gemaakt en ook is beschreven dat er op onderdelen nog

een uitgebreidere risicoanalyse nodig was. Het ministerie had ook in het IB-jaarplan 2014 opgenomen om deze risicoanalyses uit te voeren. Het ministerie heeft met de beperkte capaciteit prioriteit gegeven aan de ICT-basisinfrastructuur.
Uit de audit voor de *in control verklaring* kwam onder meer als aandachtspunt de te ruime gebruikersrechten die functioneel beheerders hebben bij het uitvoeren van het functioneel beheer voor het financieel-administratiesysteem van het ministerie.

Aanbevelingen van de Algemene Rekenkamer
Wij vragen aandacht voor het voortvarend doorzetten van de ingezette plannen om de informatiebeveiliging verder te verbeteren en in overeenstemming te brengen met de normen van de BIR.

Reactie van de minister
De minister van Algemene Zaken schrijft dat in lijn met het meerjarige ICT-portfolio er nadere risicoanalyses plaatsvinden voor de belangrijkste ICT-systemen. Ook de verbetermaatregelen worden uitgevoerd. De vorm en diepgang van de analyses wordt afgestemd op de levenscyclus van de ICT-systemen.
Lees de volledige reactie op verantwoordingsonderzoek.rekenkamer.nl

4.2 Oordeel informatie over de bedrijfsvoering

De informatie over de bedrijfsvoering in het Jaarverslag 2014 van het Ministerie van Algemene Zaken is deugdelijk tot stand gekomen en voldoet aan de verslaggevingsvoorschriften.

4.3 Historisch verloop onvolkomenheden AZ

Verloop onvolkomenheden Ministerie van Algemene Zaken 2012-2014

4.4 Onvolkomenheden in relatie tot beheerdomeinen AZ

Wij onderscheiden relevante en kritische beheerdomeinen in de bedrijfsvoering van ministeries. Bij het Ministerie van Algemene Zaken zijn dat er 30. In geen daarvan hebben wij in 2014 onvolkomenheden geconstateerd.
Op het overzicht bedrijfsvoering (pdf) is te zien wat de relevante en kritische beheerdomeinen zijn.

Overzicht bedrijfsvoering 2014
Ministerie van Algemene Zaken (III)

Kritisch beheer-domein | Relevant beheer-domein | Extra aandacht aan besteed door: **AR** = Algemene Rekenkamer; **AD** = Auditdienst | Onvolkomenheid | ! Ernstige onvolkomenheid | € Onvolkomenheid heeft gevolgen voor rechtmatigheid en/of deugdelijke weergave

				Opzet en beheer overdrachtsuitgaven en -ontvangsten			Opzet en beheer transactie uitgaven en -ontvangsten		Financiële administratie (registratie)		Materieelbeheer		Interne organisatie	
Organisatieonderdeel	*Subsidies/rijksbijdragen*	*Specifieke uitkeringen*	*(Belasting)heffingen*	*Uitgaven personeel*	*Uitgaven materieel*	*Ontvangsten*	*Verplichtingen, uitgaven en ontvangsten*	*Overige (saldi)balans posten*	*Beheer eigendommen*	*Administratie/registratie*	*Managementcontrolsysteem*	*Omvangrijke administr. en uitvoeringssystemen/ICT*	*(toezicht) relaties / aansturing veld*	*Totaal aantal relevant*	*Totaal aantal kritisch*
Ministerie van Algemene Zaken															
Kabinet Minister-President														2	
Rijksvoorlichtingsdienst														2	
Bureau van de WRR														1	
Stafdirectie: Directie Concerncontrol														3	5
Stafdirectie: Directie Bedrijfsvoering												AR		4	1
Baten-lastenagentschappen: Dienst Publiek en Communicatie														7	
Kabinet van de Koning															
Kabinet van de Koning														5	
Totaal aantal relevant				3	4	2	2	2	1	1	5	3	1	24	
Totaal aantal kritisch				1	1		1	1			1	1			6

5 Financiële informatie Ministerie van Algemene Zaken

Leeswijzer
Hier vindt u de resultaten van ons onderzoek naar de financiële informatie in het jaarverslag. We geven een oordeel over:

- de rechtmatigheid van de financiële informatie;
- de deugdelijke weergave van de financiële informatie;
- de rechtmatigheid en de deugdelijke weergave van de financiële informatie op artikelniveau.

Meer informatie over ons verantwoordingsonderzoek en uitleg bij veel voorkomende begrippen is te vinden op www.rekenkamer.nl/verantwoordingsonderzoek bij 'Over dit onderzoek'.

5.1 Oordeel rechtmatigheid financiële informatie

De in de financiële overzichten opgenomen financiële informatie in het Jaarverslag 2014 van het Ministerie van Algemene Zaken is rechtmatig. Wij geven ons oordeel onder voorbehoud van goedkeuring van de slotwetmutaties door de Staten-Generaal. De door ons aangetroffen fouten en onzekerheden vindt u bij het overzicht van alle fouten en onzekerheden in de financiële informatie.

Voorbehoud bij het oordeel over de financiële informatie AZ
Het bedrag aan verplichtingen omvat in totaal 4,3 miljoen euro aan overschrijdingen op het begrotingsartikel 1. Gaan de Staten-Generaal niet akkoord met de daarmee samenhangende slotwetmutaties, dan moeten wij onze oordelen over de financiële informatie mogelijk herzien.

5.2 Oordeel weergave financiële informatie

De in de financiële overzichten opgenomen financiële informatie in het Jaarverslag 2014 van het Ministerie van Algemene Zaken is deugdelijk weergegeven en voldoet aan de verslaggevingsvoorschriften. De door ons aangetroffen fouten en onzekerheden vindt u bij het overzicht van alle fouten en onzekerheden in de financiële informatie.

5.3 Rechtmatigheid en deugdelijke weergave op artikelniveau

Wij controleren ook op artikelniveau de deugdelijke weergave en de rechtmatigheid van de financiële informatie. Wij hebben hierbij geen belangrijke fouten en/of onzekerheden geconstateerd in het Jaarverslag 2014 van het Ministerie van Algemene Zaken. De door ons aangetroffen fouten en onzekerheden vindt u bij het overzicht van alle fouten en onzekerheden in de financiële informatie.

5.4 Financiële informatie per artikel AZ in relatie tot onvolkomenheden

In het overzicht financiële informatie per begrotingsartikel (pdf) is te zien dat er geen artikelen zijn, die gevolgen ondervinden van onvolkomenheden, omdat er geen onvolkomenheden zijn.

Financiële informatie per begrotingsartikel 2014 Ministerie van AZ (III)

	Onvolkomenheden	geen onvolkomenheden		Tolerantiegrenzen overschreden? Artikelniveau
Beleidsartikelen	**Uitgaven 2014 (x 1000)**			
01 Bevorderen van de eenheid van het algemeen regeringsbeleid	€ 56.146			nee
Niet-beleidsartikelen				
03 Nominaal en onvoorzien	€ 0			nee
Baten-lastenagentschappen				
Dienst Publiek en Communicatie				nee
Kabinet van de Koning				
01 Kabinet van de Koning	€ 2.335			nee
Commissie van Toezicht betreffende de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten				
01 Commissie van Toezicht betreffende de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten	€ 1.039			nee

artikel dat gevolgen kan ondervinden van de onvolkomenheid (mogelijke gevolgen voor bv rechtmatigheid, betrouwbaarheid gegevens of doelrealisatie)
€ artikel waar fouten of onzekerheden in de rechtmatigheid of deugdelijke weergave zijn geconstateerd als gevolg van de onvolkomenheid

5.5 Overzicht fouten en onzekerheden AZ

Het totale overzicht van fouten en onzekerheden bestaat uit 5 verschillende onderdelen. We nemen alleen de tabellen op over de onderdelen waarin we fouten en/of onzekerheden hebben geconstateerd.

- Verplichtingen
- **Uitgaven + ontvangsten** (pdf)
- **Baten-lastenagentschappen** (pdf)
- Saldibalans
- Afgerekende voorschotten

OVERZICHT FOUTEN EN ONZEKERHEDEN IN DE FINANCIËLE INFORMATIE IN HET JAARVERSLAG 2014 VAN HET MINISTERIE VAN ALGEMENE ZAKEN (III)

Uitgaven + ontvangsten (€ x 1000)

Art. nr.	Omschrijving	Verantwoord bedrag	Fout		Onzekerheid		Totaal F + O		Tolerantie overschreden?		Onzekerheid over volledigheid
			Rechtmatigheid	Deugdelijke weergave	Rechtmatigheid	Deugdelijke weergave	Rechtmatigheid	Deugdelijke weergave	Rechtmatigheid	Deugdelijke weergave	
Beleidsartikelen											
1	Eenheid van het algemeen regeringsbeleid	60.163	138	-	196	-	334	-	nee		-
Niet-beleidsartikelen											
3	Nominaal en onvoorzien	-	-	-	-	-	-	-			-
Totaal		60.163	138	-	196	-	334	-			-

Totaal Uitgaven en Ontvangsten	128.176	Omvangsbasis uitgaven + ontvangsten + bijdrage(n) van derden baten-lastendiensten
Rechtmatigheid		
Procentuele fout	0,11%	Tolerantiegrens niet overschreden
Procentuele onzekerheid	0,15%	Tolerantiegrens niet overschreden
Deugdelijke weergave		
Procentuele fout	0,00%	
Procentuele onzekerheid	0,00%	

OVERZICHT FOUTEN EN ONZEKERHEDEN IN DE FINANCIËLE INFORMATIE IN HET JAARVERSLAG 2014 VAN HET MINISTERIE VAN ALGEMENE ZAKEN (III)

Baten-lastenagentschappen (€ x 1000)

Art. nr.	Omschrijving	Verantwoord bedrag	Fout		Onzekerheid		Totaal F + O		Onzekerheid over volledigheid	
			Rechtmatigheid	Deugdelijke weergave	Rechtmatigheid	Deugdelijke weergave	Rechtmatigheid	Deugdelijke weergave		
Dienst Publiek en Communicatie										
	Baten	92.649	3	-	43	-	46	-	-	
	Bijdrage moederdepartement	24.636	-	-	-	-	-	-	-	
	Totaal baten	92.649	3	-	43	-	46	-	-	
	Totale baten baten-lastenagentschappen	92.649								
	Rechtmatigheid									
	Procentuele fout	< 0,01%	Tolerantiegrens niet overschreden							
	Procentuele onzekerheid	0,05%	Tolerantiegrens niet overschreden							
	Deugdelijke weergave									
	Procentuele fout	0,00%								
	Procentuele onzekerheid	0,00%								